

בעניין:

בנימין נתניהו

באמצעות עוה"ד בעז בן צור, ישראל וולנרמן,
דקלה סירקיס, כרמל בן צור, אסנת גולדשמידט-שרייר ועדי גרופי
מרח' הארבעה 28, תל אביב
טל': 03-7155000; פקס': 03-7155001

נאשם 1;

- נ ג ד -

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה)
רחוב מנחם בגין 154, תל אביב 6492107
טלפון: 073-3924600, פקס': 03-5163093

המאשימה;

תגובת נאשם 1 לבקשה לתיקון כתב האישום

הנאשם 1 מתכבד להגיש תגובתו בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.5.2022.

כפי שיפורט להלן, דין הבקשה להידחות.

נוכח קוצר הזמן ובשים לב לכך שב"כ הנאשם 1 מצויים במהלך חקירתו הנגדית של עד המדינה מר פילבר, יבקש הנאשם 1 להצטרף לעיקרי נימוקי התגובה של נאשמים 2-3 ולהוסיף בקצרה על האמור שם.

ואלה נימוקי התגובה

1. בפני בית המשפט הנכבד מונחת בקשה אשר נימוקיה אוחזים, מתחילתם ועד סופם, שני עמודים ומחצה. בבקשה לקונית ובלתי מנומקת זו עותרת המאשימה לסעד מרחיק לכת, המתבטא בשינוי היבט מהותי בכתב האישום שהוגש בהליך דנן.
2. כפי שיפורט להלן, בקשה זו חותרת תחת עקרונות יסוד של ההליך הפלילי: חקר האמת ושמירה על הליך הוגן.
3. נקודת המוצא לדיוננו איננה, כפי שמנסה לטעון המאשימה, בסעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"), אלא הרבה קודם לכן – בסעיף 85 לחוק זה.
4. נזכיר אפוא בראשית הדברים מושכלות ראשונים, שדומה שנשתכחו: ציון מועדים מפורטים בכתב האישום הוא מתחייב ונדרש, מקום שבו ידועים הדברים למאשימה. כך קובע במפורש סעיף 85 לחוק:

כתב אישום יכיל –

- (1) שם בית המשפט שאליו הוא מוגש;
- (2) ציון מדינת ישראל כמאשים או שם הקובל ומענו;

- (3) שם הנאשם ומענו;
- (4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, **בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם**;
- (5) ציון הוראות החיקוק שלפיו מואשם הנאשם;
- (6) שמות עדי התביעה.

5. עינינו הרואות: המחוקק קבע, כי כאשר ניתן לציין מקום וזמן – על התביעה מוטלת החובה לציין בכתב האישום. ומהו הטעם לחובה זו המוטלת על כתפי המאשימה? הנחיית פרקליט המדינה מס' 3.1, שכותרתה "הכנה וניסוח כתב אישום" עומדת על הטעמים להוראה סטטוטורית זו, כך:

18. ככל שהדבר מתאפשר ורלוונטי, יכלול כתב האישום גם את הפרטים הבאים:

(1) מועד מדויק ככל הניתן של ביצוע העבירה ומשך הזמן שבו בוצעה. כך לדוגמה: "בתקופה שבין ___ לבין ___ ביצע הנאשם ___". פירוט עובדה זו נדרש, בין היתר, על מנת למקם את העבירה על ציר הזמן ולאפשר לנאשם במקרה הרלוונטי לטעון ולבסס טענת אליבי, טענת התיישנות ועוד. במקרה שבו מועד ביצוע העבירה אינו ידוע במדויק למאשימה, יצוין טווח הזמן הידוע שבו בוצעה העבירה. כך לדוגמה: "בין החודשים / השנים ___", ולחלופין, "במחצית הראשונה של שנת ___ וכדומה.

6. כידוע, בכתב האישום שבכותרת נטען, כי הפגישה המתוארת בסעיף 64 לכתב האישום התקיימה בין יום מינויו של מר פילבר למנכ"ל משרד התקשורת (7.6.2015) לבין פגישתו של מר פילבר עם מר קמיר (13.6.2015) (וראו היחס בין סעיף 63 לסעיף 67 לכתב האישום).

7. במקרה זה, לוח הזמנים האמור שלו טענה המאשימה נבע כולו מעדותו של מר פילבר במשטרה (דברים שעליהם חזר והעיד בחקירתו הראשית בפני בית המשפט הנכבד). המאשימה, אשר ביקשה כנראה לייחס אמינות למר פילבר, שהרי על יסוד עדותו במשטרה ניסחה חלקים נרחבים מכתב האישום, נקבה בלוח הזמנים האמור שהיה יתד ויסוד לטענותיה.

8. מר פילבר מסר עדות עקבית שלפיה הפגישה המתוארת בסעיף 64 אירעה לאחר מועד מינויו. הדברים פורטו בכל הודעותיו שהוגשו לבית המשפט הנכבד; בחקירתו הראשית, לכל אורכה; משך כל חקירתו הנגדית על ידי בא כוח נאשמים 2-3; וכן בחקירתו הנגדית של בא כוח נאשם 1, שעסקה בדברים במישרין.

9. מר פילבר אף מסר פרטים ועובדות שמחייבים, אליבא דגישתו, את מיקומה של הפגישה לאחר מועד המינוי, ובכלל זאת הטענה כי במסגרת הפגישה מסר טופס בעניין חופשתו (דבר שמטבע הדברים לא יכול שיעשה טרם מינויו). עניין זה פורט גם בחקירותיו במשטרה. בנוסף חזר ושנה מר פילבר, הן בחקירה ראשית הן בחקירה נגדית, כי זכור לו ששיבת הנהלת משרד התקשורת מיום 8.6.2015 (יום לאחר מינויו) התקיימה לפני הפגישה המפורטת בסעיף 64.

10. בראי זה ברור כי משמעותה האמיתית של הבקשה, כאשר מחלצים אותה ממחלצותיה, היא כי עמדת המאשימה בשלב זה היא כי הדברים האמורים בכתב האישום – ולמעשה: דבריו של מר פילבר – אינם נכונים. כעת מבקשת היא להעלות תזה אלטרנטיבית, שלפיה מועד הפגישה המתוארת בסעיף 64 לכתב האישום דווקא קדם למועד מינויו פילבר למנכ"ל משרד התקשורת. אילולא היתה כך סוברת וטוענת המאשימה, הרי שלא היה צורך בתיקון (שכן ממילא, יתר המועדים מצויים כבר בנוסחו הנוכחי של כתב האישום).

11. דומה שאין מחלוקת בין הצדדים, וגם לא יכולה להיות כזו, כי עובדה זו – קרי, **שליחתם הנחרצת של דברי מר פילבר באמצעות ראיות חפציות** (איכונים, יומנים ותכתובות) – היתה ידועה למאשימה זה מכבר.
12. **מזה כשנתיים** תמימות ערה המאשימה לכך, שעדותו של העד בנקודת מפתח זו נסתרת כליל ואינה יכולה לעמוד. למעשה, הדברים היו ידועים לה (או צריכים היו להיות ידועים לה) עוד קודם לכן, משנת 2018, עת הוצאו נתוני מחקרי התקשורת של מר פילבר עם פרוץ החקירה.
13. הגם שכך, **המאשימה החשטה משך תקופה ארוכה זו**, ולא אמרה או עשתה דבר. היא לא ציינה בפניו את הדברים במסגרת פגישות הרענון שנערכו לו, כדי לבקש את גרסתו בנושא; והיא אפשרה לו להעיד כשם שהעיד בחקירתו הראשית, בידועה כי אין שחר לעדותו, למצער בנקודה זו.
14. לא רק זאת. זכור ודאי, כי במהלך חקירתו הראשית, המאשימה ביקשה להציע או לבחון עם מר פילבר את האפשרות כי הפגישה המתוארת בסעיף 64 לכתב האישום התקיימה ביום א' בשבוע הראשון של מינוי (7.6.2015), וכל זאת כאשר ידוע לה מראיה חפצית ברורה היכן שהה מר פילבר באותה עת (במלון "הולידיי אין", בפגישה עם נציג משרד האוצר, מר עופר מרגלית). היהלום?
15. לאחר שהנחנו אלו ניתן לבוא אל סעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי, שזו לשונו:

בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול.

16. כעולה מנוסחו של סעיף זה, לאחר תחילת המשפט נדרשת המאשימה לאישורו של בית המשפט הנכבד ככל שבכוונתה לבקש את תיקונו של כתב האישום. בית המשפט רשאי, אך אינו חייב, להורות כאמור, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן.
17. אם כן, תנאי מתחייב לקבלתה של בקשה כאמור, הוא כי לנאשם ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן. קרא: היותה של הזדמנות סבירה להתגונן היא תנאי סף – אך אין היא תנאי מספיק. ככל שלא ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן – דין הבקשה לדחייה; אך גם ככל שניתנה הזדמנות כאמור, על בית המשפט הנכבד להוסיף ולשקול שיקולים רלוונטיים אחרים, כמפורט להלן.
18. והנה, דומה כי בבקשת המאשימה התהפכו היוצרות, והיא סבורה כי בית המשפט הנכבד מחויב להורות כמבוקש על ידה. על כן פטרה עצמה המאשימה בניסוחה הלקוני והסתום בבקשה שהוגשה, העוסקת רובה ככולה בטענות לעניין יכולתם הסבירה של הנאשמים להתגונן. בהקשר זה הרחיבו בדברים באי כוח נאשמים 2-3, ולפיכך לא נאריך.
19. ובכן – לא אלה הם פני הדברים, ונעמיד תחילה דברים על מכונם. כלל ידוע הוא כי רשאי – אין משמעו חייב:

הדיבור "רשאי" בלשון העברית משמעותו הרגילה הינה היתר (— רשאי לעלות על קרקע) או הסמכה (— רשאי להפקיע) הכרוכים בשיקול דעת. הדיבור "חייב" בלשון העברית משמעותו הרגילה הינה חיוב לבצע פעולה (פיזית או משפטית) ללא שיקול דעת. עם זאת, ההקשר הפנימי עשוי לעיתים להביא לידי כך כי לדיבור "רשאי" תינתן משמעות של חובה, ולדיבור "חייב" תינתן משמעות מרשה או מסמיכה. שני

המובנים עשויים איפוא ליפול לגדר מגוון האפשרויות הלשוניות. דיבור זה יהא לרוב נדיר, שכן "רשאי" אינו "חייב" ו"חייב" אינו "רשאי".

(אהרון ברק פרשנות במשפט (כרך שני – פרשנות החקיקה) 120 (1993)).

20. נמצאנו למדים, כי אף מקום שבו לא נפגעה זכותו של נאשם להתגונן (ואין זה מצב הדברים במקרה זה, כלל וכלל), הרי שטרם דוהרת המאשימה אל עבר הטענה כי לא נפגעה זכותם של הנאשמים להתגונן, עליה לשכנע את בית המשפט הנכבד כי ישנו טעם מבורר המצדיק את תיקונו של כתב האישום במועד – מאוחר – זה. על טעם מסוג זה לא הצביעה ולא ניסתה המאשימה להצביע בבקשתה.

21. ודוקו; הקורא את בקשת המאשימה יבחין בנקל, כי היא אינה טוענת (זו הפעם) ל"שגגה" שנפלה בבחינת חומר הראיות על ידה. ממילא, קשה להניח קיומה של שגגה כאמור בהינתן מאות החוקרים ועשרות הפרקליטים שליוו את העבודה על תיק זה מראשיתו, ומשעסקינן בנקודת מפתח ביחס לאישום כולו.

22. על רקע זה, נשווה לנגד עינינו את השאלה הבאה:

אילו לא היה עולה בידה של ההגנה לאתר, בין הררי החומר, את אותן התכתבויות אשר מוכיחות באופן חד משמעי היכן שהה מר פילבר ביום א' זה (7.6.2015) – כך שהדבר לא היה נשלל עד תום כפי שהוכח בחקירתו הנגדית – האם הבקשה דנן היתה באה לעולם?

האם גם אז היתה המאשימה עורכת "בחינה מחודשת" או "שקילה חדשה", ומגישה את הבקשה שהוגשה כעת? או שמא היתה ממשיכה כנוהגה משך השנתיים האחרונות, יושבת בחיבוק ידיים, עוצמת את עיניה ומקווה כי הדברים לא יתבררו לעולם בחקירה נגדית?

23. **פשוט וקל: העובדה שבקשה זו הוגשה רק לאחר החקירה הנגדית, וההישגים הברורים שהושגו בה, דוברת בעד עצמה.**

24. ולא רק שבקשה זו לא הוגשה במועד המתאים לכך – קרי לכל המאוחר עם קבלת חוות דעת האיכונים ביחס למר פילבר – אלא שזו הוגשה רק לאחר שעלה בידי ההגנה לסתור את הטענה הברורה שבכתב האישום. בכל הכבוד, כך לא נוהגת תביעה הגונה המבקשת להביא לחקר האמת. התנהגות זו גם אינה עולה בקנה אחד עם החובה לשמור על הוגנות ההליך, שכן אין להתיר למאשימה לשנות את גדר המחלוקת לאחר שהנאשמים חשפו את קווי הגנתם במסגרת חקירה שכנגד. כך בהתאם לכללים הנוהגים בכל הליך, וכך על אחת כמה וכמה ביחס לכללים המקובלים בהליך פלילי.

25. **לפנינו אפוא מקרה מובהק, ייחודי בנסיבותיו, שבו נהגה התביעה בצורה תכסיסנית ובלתי ראויה.**

26. אכן –

אף לגמישות הדיונית יש להציב גבולות, ו"אין לקבל מצב של פריצת כל מועד וכל כלל בלא הצדקה וללא סייג, שכן בכך 'יוקרבו' יתרונותיו הרבים של סדר הדין, על מזבח תיקון מתדליו של בעל הדין במקרה הבודד" [...] כללים אלה חלים גם במקרים של בקשות לתיקון כתב האישום לאחר שניתן לו מענה (ת"פ 55558-10-18 מדינת ישראל נ' נאשף (11.01.2020)).

27. זאת ועוד; במקרה זה, הכשל המרכזי הטמון בבקשה הוא שבנסיבות המקרה דנן, אין היא מיועדת לקדם את ערך גילוי האמת ויש בה כדי לפגוע בהוגנות ההליך.
28. עד התביעה היחיד אשר טען בהודעותיו כי היה נוכח באותה פגישה נזכרת בסעיף 64 לכתב האישום – הוא מר פילבר עצמו. והנה, מר פילבר העיד את שהעיד בנושא זה. בית המשפט התרשם מהדברים ואין צורך לחזור עליהם.
29. על רקע עדותו הברורה שעיקריה פורטו כאן, מסתבר כי מטרתה של הבקשה אינה להוביל לחקר האמת. מטרתה האמיתית היא לאפשר למאשימה – **בעודה מחזיקה את חרב האישומים המתהפכת מעל ראשו של מר פילבר** – לחקור אותו בחקירה חוזרת, תוך ניסיון "לשכנעו" שמוטב לו לחזור בו מכל הגרסאות שמסר בכל הודעותיו, בחקירתו הראשית ובכל חקירותיו הנגדיות, שלפיהן הפגישה האמורה התקיימה לאחר מועד המינני (וזכור, שלא לטובה, כיצד ביקש העד "למשוך" תשובה שמסר, שלא נשאה חן בעיני המאשימה, תחת החששות הכבדים שבהם הוא נתון).
30. כידוע, על פי דין, אין חקירה חוזרת מיועדת לפתוח נושאים שהובררו עד תום בחקירה נגדית, אלא אך נושאים שבעניינם נותרה אי בהירות. כללים אלה נועדו הן לקדם את חקר האמת, הן להבטיח קיומו של הליך הוגן. בנסיבות אלו, מתן היתר למאשימה לתקן את כתב האישום על מנת שתוכל לצעוד בנתיב זה בחקירתו החוזרת של פילבר לא יסייע לחקר האמת, ויפגע באורח מהותי בזכות הנאשם להליך הוגן.
31. **זו אינה תכליתו של סעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי. זו אינה תכליתו של ההליך הפלילי כולו.**
32. מן הטעמים האלה, ומאלה המפורטים בתגובת הנאשמים 2-3, דין הבקשה להידחות.

בעז בן צור, עו"ד

בא כוח נאשם 1